

REGISTERBLAD

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I JÖNKÖPINGS LÄN

NRO06027 SKURUGATA

Kommun: Eksjö (86)

Kartor: 6ENV

Läge: 6E 9b 12

Areal: 92 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Kust/havsregion: -

Regionindelning för sjöar och vattendrag: -

Agrara kulturlandskapsregioner: -

Landskapsformer: 2 Sprickdalslandskap

Riksvärde

Kanjon	Flora
--------	-------

Värdeomdöme: Skurugata är en välutbildad kanjon belägen i ett sprickdalslandskap. Förekomsten av glacifluvialt material i anslutning till skuran tyder på att denna fick sin slutliga utformning genom glacifluvial erosion. I Skurugata finns flera för området sällsynta mossarter exempelvis liten hornfliksmossa och vedsäcksmossa.

Huvudkriterier: A, B, E

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt skötsel enligt fastställd skötselplan.

Säkerställande och internationell status: Området avsatt som naturreservat 1967. Delar är Natura 2000-område (pSCI).

Områdets huvuddrag: Skurugata ligger knappt en mil nordost om Eksjö och norr om Försjön. Den utgör den största av fem kanjonliknande dalgångar i området Försjön – Bruzaholm (Olvmo 1989). Den mest distinkta nordvästra delen av skuran är c:a 500 m lång, som mest 35 m djup och mellan 10 och 20 m bred. Den totala längden av skuran är lite mer än en kilometer. I den nordvästra delen av skuran är bergväggen vertikal eller till och med överhängande. Delvis är botten fylld av nedfallna block – talus.

Berggrunden i Eksjötrakten består mest av granit. I området vid Skurugata går dock ett porfyrstråk i öst-västlig riktning. Denna porfyr är chokladbrun och mycket tät med relativt liten inblandning av fältspatkorn. Den har benägenhet att lätt spricka sönder. Härvid uppstår block och stenar med karateristiska sneda vinklar, som finns bland rasmassorna på gatans botten.

Det finns flera teorier om hur Skurugata bildats. Berggrunden i området karakteriseras av mer eller mindre breda sprickdalar i riktning NNV till SSO. Skurugata anses (Nordström och Wendel 1952) vara en sådan sprickdal. Man har även tänkt sig att klyftan uppkommit genom förkastning. Utbildningen av skuran vid isavsmältningen förmodas ha uppkommit genom att smältvatten från

inlandsisen strömmat ner under isen och bildat en älv. Härvid har vattnet fört med sig löst material. En större isälvsavlagring finns också ner till Försjöns strand (Lindén 1982). Även detta område är av geovetenskapligt intresse med åsryggar, terrasser, kullar och dödisgropar. Sambandet mellan den glacialfluviala avlagringen och torrdalen indikerar att Skurugata utbildades genom glacialfluvial erosion vid sidan av Skuruhatt-formationen (Olvmo 1989).

Lokalklimatet i skuran är annorlunda än omgivningarnas. Snö och is blir liggande långt in på sommaren. Mossarter som annars trivs i fjälltrakter finns som relikter i skuran. En raritet är levermossan *Jungermannia orcadensis*. En annan är *Steredon imponens*. Den är sällsynt i Europa men ganska vanlig i Nordamerika. I springorna i bergväggarna förekommer bl.a. knappnålsmossa (*Tetradontium ovalum*) och purpurlevermossa (*Mylia taylorii*). Vegetationen i skrevorna består i huvudsak av olika arter av ormbunkar. Här växer träjon, skogsbräken, ekbräken och hultbräken. Området är rikt på lågor övertäckta av mossor. Vegetationen omkring Skurugata utgörs av granskog. Bland andra arter återfinns liten hornfliksmossa och vedsäcksmossa (båda hotkategori 4) samt repestarr.

I ett litet fuktstråk väster om gatan växer ett fåtal tibast och ett mindre bestånd av trolldruva.

Landskapet är ett kuperat barrskogslandskap. I höjddpartierna är det ofta hållmarker med tall medan granskogen breder ut sig i sluttningarna och i dalarna. Höjdskillnaderna är mellan 50 och 100 meter. I flera av dalarna finns skogsgölar eller små sjöar. På östra sidan av Skurugata ligger Skuruhatt, från vilken utsikten är enastående.

Referenser:

Collin A-C, 1975: Botanisk inventering av Skurugata. Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Lindén A G, 1982: Grusinventering i Eksjö kommun. Översiktlig inventering.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1967: Naturreservatsbeslut 0686-02-202.

Olvmo M, 1989: Meltwater canyons in Sweden. A study of canyons of the "kursu"-, "skura"- and "grav"-type. University of Göteborg, Department of Physical Geography, GUNI Rapport 27.

Svedmark, E. 1907: Beskrifning till kartbladet Svinhult, SGU ser. Aa nr. 134

SGU, Berggrundskarta 6F Vetlanda NV